

Onderwerken vanggewas

Het gebruik van glyfosaat staat, mede onder invloed van de publieke opinie onder druk. We willen graag dat een verantwoord middelengebruik mogelijk blijft. We zoeken daarom naar mogelijke alternatieven en stimuleren het gebruik van deze alternatieven. Tegelijk werken we aan heldere voorlichting burgers om zo begrip en kennis te verhogen.

Partners in deze aanpak zijn onder meer LTO Noord, Cumela en De Innovatie Coöperatie, waarmee samen gezocht wordt naar alternatieven. Inmiddels wordt er in Oost Nederland met de Vereniging Vruktbare Kringloop Achterhoek en Liemers en Vruktbare Kringloop Overijssel al in de praktijk onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor mechanische vernietiging van vanggewassen.

'Met juiste machine blijft glyfosaat in de kast'

Arjan Ten Harkel
Melkveehouder, Eibergen

Met de goede machines die op het juiste moment kunnen worden ingezet, kan de glyfosaat in de kast blijven staan. Melkveehouder Arjan ten Harkel is positief. Ten Harkel won, met zijn deelname aan Vruktbare Kringloop Achterhoek een prijs: zijn vanggewas werd door de loonwerker eenmalig gratis ondergewerkt. Eind maart kwam de loonwerker daarom met de schijveneg in combinatie met de klepelmaaier en met de schijveneg in combinatie met de Greencutter (een groenbemesterverkleiner) bij Ten Harkel om de rogge en het Italiaans raaigras onder te werken. Klepel was volgens Ten Harkel wel echt nodig. "Door de zachte winter en doordat het veel geregend heeft, had het raaigras zich goed ontwikkeld. Het viel daarom niet mee om dat er goed onder te krijgen. Met alleen een schijveneg krijg je dat niet stuk."

Afgelopen week werd het perceel geploegd en na een bekalking wordt er over enkele weken mais gezaaid.

Prijs

In het voorjaar van 2020 hebben 15 deelnemers van Vruktbare Kringloop Overijssel en 15 deelnemers van Vruktbare Kringloop Achterhoek een prijs gewonnen: het mechanisch onderwerken van hun vanggewas. Deze prijs werd mede mogelijk gemaakt door LTO Noord Fondsen.

Vanggewas

- Tijdig vernietigen om optimaal te profiteren van mineralen
- Groei stoppen door goede scheiding van boven- en ondergrondse delen
- Homogene verwerking in de bodem noodzakelijk
- Bij voorkeur in één mechanische bewerking vernietigen

Eerdere jaren werkte de melkveehouder het gewas zelf onder met de cultivator. Als het gewas te lang was werd er eerst een bewerking met een frees gedaan gevolgd door een werkgang met een cultivator. "Als ik dit jaar met de cultivator zo'n groot gewas had moeten onderwerken had ik veel meer kluiten gehad en dan krijg je het er gewoon niet goed onder met het ploegen." Ten Harkel was dan ook tevreden met de combinatie van klepelmaaier en schijveneg. "Spuiten is natuurlijk nog altijd het makkelijkst en het goedkoopst, maar je moet ook rekening houden met het milieu en met je imago. En als je mechanisch zulke goede resultaten kunt boeken, moet je een bespuiting met glyfosaat niet meer willen."

'Zoeken naar balans: Snel en effectief'

Gertjan Stokkers

Loonbedrijf Olminkhof,
Neede

Loonbedrijf Olminkhof zoekt naar de goede balans, snel en effectief. "Je wilt zorgen voor voldoende capaciteit terwijl de kosten laag blijven", zegt Gertjan Stokkers van het loonbedrijf. Dit jaar werd er daarom geëxperimenteerd met de GreenCutter. Deze Zoon groenbemesterverkleiner, gehuurd via Slootsmid, bestaat uit een rol die op de voorkant van de trekker wordt gemonteerd. Het vanggewas wordt daardoor al voor de bewerking met de schijveneg verkleind wat de verdere bewerking makkelijker maakt. Maar het resultaat viel door het goed ontwikkelde raaigras nog niet mee vertelt Stokkers. "Voor een maximaal effect heb je echt een vlakke ondergrond en een hoge rijnsnelheid nodig, de percelen waar de mais is geoogst zijn vaak gewoon niet vlak genoeg. Dus dit is het nog niet helemaal, maar we moeten natuurlijk wel wat."

Hoewel de resultaten met de schijveneg alleen ook al goed zijn, ziet het loonbedrijf toch wel mogelijkheden voor verbetering. "Zeker in uitzonderlijke jaren zoals dit, waarin je zo'n hele zachte winter hebt en de gewassen goed zijn ontwikkeld, volstaat alleen de schijveneg eigenlijk niet. Zeker als je wat aan de late kant bent."

Voor het volgend jaar hoopt Stokkers gebruik te kunnen maken van een ander type rol. "Er zijn ook rollen, van bijvoorbeeld Horsch, die twee rollen achter elkaar hebben. Dat is een beetje agressievere bewerking waarmee je het gewas beter verkleint, zonder dat je het echt tot moes slaat. Ik verwacht dat dat beter werkt."

'Meer praktijkervaring nodig'

Gerjan Hilhorst

Melkveeproefbedrijf De Marke
(WUR locatie)

Het gebruik van glyfosaat ligt onder vuur. Is het niet de publieke opinie, dan zijn het wel de ketenpartijen die het gebruik van glyfosaat voor de vernietiging van vanggewassen verbannen. Het enige alternatief is mechanisch onderwerken, maar daarvoor is er nog geen eensluitend advies. "We weten nog lang niet alles. Welk systeem past het beste bij welk type weer, bodem en vanggewas? We hebben nog veel meer praktijkervaring nodig", aldus onderzoeker Gerjan Hilhorst van WUR-locatie de Marke.

Belangrijk bij een goede vernietiging van het vanggewas is dat de groei echt wordt gestopt. Een tweede bewerking blijft anders nodig. De boven- en ondergrondse delen van de plant moeten goed worden gescheiden. "De vraag is natuurlijk welke bewerking daarvoor het beste past. En dat is echt heel situatie afhankelijk. Een lang gewas moet eerst kort worden gemaakt én het gewas moet egaal in de bovenlaag van de bodem worden verwerkt. Een goede vernietiging

van het vanggewas begint dus altijd met kijken naar je gewas en bodem en met goed overleggen met je loonwerker."

De extra uitdaging schuilt in het aantal werkgangen. Mechanisch onderwerken lijkt in eerste instantie duurder. "Maar je moet niet vergeten dat je ook nadat je glyfosaat hebt gebruikt meestal nog een bewerking nodig hebt om het gewas goed homogeen in de bouwvoor te krijgen." Wanneer het dus lukt om mechanische vernietiging van het vanggewas in een werkgang te realiseren dan wordt het kostenplaatje heel anders. Om de stikstof die vrij komt goed te kunnen benutten voor het hoofdgewas moet het vanggewas half maart vernietigd zijn. Dat is een behoorlijke uitdaging, de bodem moet een tijdige bewerking immers ook toelaten.

Vereniging Vruchtbare Kringloop Achterhoek en Liemers

In VKA werken meer dan 300 leden en de partners LTO Noord, ForFarmers, FrieslandCampina, Rabobank, Waterschap Rijn en IJssel, Vitens, Provincie Gelderland, 8RHK ambassadeurs en Countus samen aan het verduurzamen van de regio Achterhoek en Liemers. Vruchtbare Kringloop wil agrarische ondernemers inspireren en faciliteren in het creëren en benutten van kansen om hun bedrijf verder te verduurzamen en zich klaar te maken voor de toekomst wat betreft bedrijfsresultaten, milieukwaliteit, waterbeheer, bodemvruchtbaarheid en omgeving.